

Sygn. akt IV P 200/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lipca 2017 r.

Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Marta Ładzińska

Protokolant: Agnieszka Zamojska

po rozpoznaniu w dniu 03 lipca 2017 r. w Jeleniej Górze

sprawy z powództwa **B. C.**

przeciwko **(...) Sp. z o.o. w L.**

o ustalenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wydanie książeczki badań profilaktycznych

I. umarza postępowanie w zakresie cofniętego powództwa,

II. zobowiązuje stronę pozwaną (...) Spółka z o.o.

w L. do wydania powódce B. C. książeczki badań profilaktycznych dla osoby, która była zatrudniona w warunkach narażenia zawodowego w zakładach stosujących azbest w procesach technologicznych – w terminie 7 dni od daty prawomocności wyroku,

III. zasądza od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 30 zł tytułem opłaty od pozwu, od której powódka była ustawowo zwolniona,

IV. **nie obciąża powódki kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej.**

Sygn. akt IV P 200/16

UZASADNIENIE

Powódka B. C. pozwem z dnia 27.10.2016 r. wniosła o ustalenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach w okresie od 01.09.1982 r. do 31.12.1998 r. oraz o zobowiązanie do wydania książeczki badań profilaktycznych dla osoby, która była zatrudniona w warunkach narażenia zawodowego w zakładach stosujących azbest.

W uzasadnieniu wskazała, że pracowała u strony pozwanej od 01.09.1998 r. do 01.09.2012 r. W styczniu 2016 r. powódka zwróciła się do strony pozwanej o wydanie książeczki badań profilaktycznych. Strona pozwana dnia 18.01.2016 r. odmówiła wydania tejże książeczki.

Powódka wskazała, że jej stanowisko pracy było zaliczone do wykazu A zarządzenia (...) z dnia 7.07.1987 r. oraz że otrzymywała dodatek za pracę w warunkach szkodliwych.

Powódka podniosła, że potrzebuje książeczki w celu ubiegania się o bezpłatne sanatorium.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o odrzucenie pozwu oraz o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na jej rzecz od powódki kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. W uzasadnieniu takiego stanowiska strona pozwana wskazała, że przyznaje, że powódka była zatrudniona w zakładzie pozwanego do

1.09.2012 r. W dniu 3.09.2012 r. powódka otrzymała świadectwo pracy w szczególnych warunkach. Powódka była zatrudniona przy pracach związanych z przetwórstwem gumy. Nie pracowała na stanowiskach, na których występował pył azbestowy.

Pismem z dnia 29.0.2017 r. powódka wskazała, że żąda wyłącznie wydania książeczki badań profilaktycznych, a na rozprawie w dniu 30.05.2017 r. (k. 56) sprecyzowała, że cofa żądania ustalenia pracy w szczególnych warunkach. Pełnomocnik strony pozwanej wyraził zgodę na cofnięcie powództwa w tym zakresie.

W dalszym toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny istotny dla rozstrzygnięcia:

(...) Sp. z o.o. jest następcą prawnym Przedsiębiorstwa Państwowego (...) w L.. W 2002 r. Przedsiębiorstwo Państwowe (...) w L. zostało sprywatyzowane.

(**dowód** : bezsporne, a nadto odpis z KRS strony pozwanej, k – 33-38)

B. C. była zatrudniona w (...) Sp. z o.o. na podstawie umowy o pracę od 01.09.1998 r. do 01.09.2012 r. w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku operatora maszyn (od 01.09.1982 r. do 28.02.2003 r.), operatora maszyn – szlifierki (od 1.03.2002 r. do 02.10.2005 r.), operatora maszyn (od 03.10.2005 r. do 31.03.2009 r. oraz od 01.10.2010 r. do 01.09.2012r.) i w wymiarze 17/20 na stanowisku operatora maszyn (od 01.04.2009 r. do 30.09.2010r.)

(**dowód:** bezsporne, a nadto : dokumenty zawarte w aktach osobowych powódki, a w szczególności: umowa o pracę z dnia 01.09.1982 r., k – 1 działu B akt osobowych powódki, karta służbowa z dnia 06.11.1985 r., k- 9 działu B akt osobowych powódki)

Powódka była narażona na działanie pyłu azbestowego.

Powódka pracowała jako operator maszyn – obsługiwała szlifierki, prasy mimośrodowe, prasy hydrauliczne.

Praca przy szlifierkach była pracą bez bezpośredniego kontaktu z azbestem, jednak pomieszczenie, w którym znajdowały się szlifierki, było położone w pobliżu rampy, na której rozładowywano azbest. Azbest w formie zmielonej był przywożony na teren zakładu pracy w lnianych workach, co powodowało znaczne pylenie pyłu azbestowego na terenie całego zakładu.

Praca na prasach mimośrodowych i hydraulicznych miała związek z azbestem – płyty izolacyjne w tych prasach były wykonane z azbestu. Ponadto na prasach mimośrodowych wykrawano uszczelki z płyt azbestowych

Po wykrojeniu uszczelki pozostały „ażur” azbestowy był po przemieleniu ponownie wykorzystywany do produkcji uszczelki. Zmielony azbest był suszony na terenie całego zakładu. Azbest suszono rozsypując go. Następnie azbest był przechowywany i transportowany w workach lnianych.

Na prasach hydraulicznych wykonywano w wysokiej temperaturze uszczelki gumowe. Prasy te były wyposażone w przekładki zawierające azbest oraz obłożone azbestem grzałki.

Powódka wykonywała też obowiązki kucharki i pracownika pralni – zastępując osoby zatrudnione na tych stanowiskach w czasie urlopu i choroby. Odzież przywożona do pralni była zakurzona pyłem azbestowym, a powódka jako pracownik pralni miała bezpośredni kontakt z tą odzieżą.

Powódka wydawała napoje we wszystkich zakładach strony pozwanej – w L. (oddział A), w M. (oddział B), w C. (oddział C) i w oraz w U. (Oddział D).

(**dowód** : zeznania świadka A. K., k – 44-45, zeznania świadka T. C., k – 45- 46, zeznania świadka A. W., k – 56v-57v)

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się na dowodach z dokumentów, które nie były przez żadną ze stron kwestionowane. Sąd ponadto oparł się na zeznaniach świadków: A. K., T. C., A. W.. Ich zeznania były rzeczowe i konkretne, ponadto spójne wzajemnie oraz z pozostałymi dowodami zebranymi w sprawie. Sąd pominął dowód z przesłuchania powódki wobec jej nieusprawiedliwionego niestawiennictwa mimo wezwania pod rygorem pominięcia dowodu z przesłuchania w razie nieusprawiedliwionego niestawiennictwa. Żadna ze stron nie żądała przesłuchania przedstawiciela strony pozwanej.

Zauważyć należy, że stan faktyczny istotny dla rozstrzygnięcia nie był sporny, a sporna była jego ocena prawna.

Sąd zważył co następuje:

Powódka pierwotnie żądała ustalenia wykonywania pracy w szczególnych warunkach w okresie od 01.09.1982 r. do 31.12.1998 r. oraz zobowiązania strony pozwanej do wydania książeczki badań profilaktycznych dla osoby, która była zatrudniona w warunkach narażenia zawodowego w zakładach stosujących azbest.

Wobec cofnięcia powództwa o ustalenia wykonywania pracy w szczególnych warunkach Sąd w tym zakresie na podstawie przepisu art. 355 § 1 k.p.c. postępowanie w tym zakresie w punkcie I wyroku umorzył.

Powództwo o zobowiązanie do wydania książeczki badań profilaktycznych dla osoby, która była zatrudniona w warunkach narażenia zawodowego w zakładach stosujących azbest zasługiwało na uwzględnienie.

Podstawą żądania powódki był przepis art. 7 ust. 1 - 3 Ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, na mocy którego celem objęcia szczególną opieką zdrowotną pracowników i byłych pracowników zatrudnionych przy produkcji wyrobów zawierających azbest wprowadza się książeczkę badań profilaktycznych dla osoby, która była lub jest zatrudniona w warunkach narażenia zawodowego w zakładach stosujących azbest w procesach technologicznych. Książeczkę wystawia i przekazuje osobom, o których mowa w ust. 1, pracodawca, a w przypadku likwidacji lub upadłości pracodawcy – wojewódzki ośrodek medycyny pracy. Podmiot wystawiający książeczkę zobowiązany jest do ich ewidencjonowania.

Art. 7a cyt. Ustawy stanowi, że pracownicy zakładów wymienionych w załączniku nr 4 do ustawy, zatrudnieni w tych zakładach w dniu 28 września 1997 r. lub przed tą datą, są uprawnieni do:

- 1) okresowych badań lekarskich, o których mowa w art. 229 § 5 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy;
 - 2) bezpłatnego zaopatrzenia w leki związane z chorobami wywołanymi pracą przy azbestie;
 - 3) korzystania raz w roku z leczenia uzdrowiskowego oraz zwolnienia z odpłatności związanej z leczeniem uzdrowiskowym, o której mowa w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.
2. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1, finansowane są ze środków budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zdrowia.
3. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, warunki, które muszą spełniać podmioty uprawnione do przeprowadzania okresowych badań lekarskich, o których mowa w ust. 1 pkt 1, sposób sprawowania nadzoru nad ich przeprowadzaniem, tryb i zakres tych badań lekarskich, ich częstotliwość oraz sposób dokumentowania, uwzględniając zasady profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami zatrudnionymi w warunkach narażenia na działanie czynników rakotwórczych i pyłów zwłókniających.
4. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, wykaz leków, o których mowa w ust. 1 pkt 2, sposób realizacji recept oraz tryb rozliczania przez instytucje powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego⁶⁾ z budżetem państwa kosztów tych leków, uwzględniając strukturę chorób i stosowane w leczeniu tych chorób leki.

5. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia:

1) tryb kierowania na leczenie uzdrowiskowe, o którym mowa w ust. 1 pkt 3,

2) tryb rozliczania przez instytucje powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego (obecnie NFZ) z budżetem państwa kosztów z tytułu odpłatności, o której mowa w ust. 1 pkt 3 – uwzględniając podmioty kompetentne pod względem merytorycznym i formalnoprawnym do wystawiania skierowań i kwalifikowania na leczenie uzdrowiskowe.

6. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, przysługują również pracownikom zatrudnionym w zakładach, które, zgodnie z art. 1 ust. 3, produkują wyroby zawierające azbest.

Załącznik nr 4 do ustawy, o którym mowa w cytowanym wyżej przepisie stanowił wykaz zakładów, które stosowały azbest w produkcji i których pracownicy są uprawnieni do świadczeń określonych w art. 7a ust. 1 ustawy i wymieniał Przedsiębiorstwo Państwowe (...) Zakład Pracy (...) w L. (poprzednia nazwa – Zakład (...) w L.).

W niniejszej sprawie nie było sporne, że (...) sp. z o.o. jest następcą prawnym Przedsiębiorstwa Państwowego (...) Zakład Pracy (...) w L. oraz że powódka była zatrudniona u strony pozwanej od 1.09.1982 r. do 1.09.2012 r. na stanowisku operatora maszyn – obsługiwała szlifierki, prasy mimośrodowe, prasy hydrauliczne. Sąd dodatkowo ustalił na podstawie zeznań świadków, że powódka pracowała także jako kucharka i jako pracownik pralni.

Istotą sporu pozostawało – czy praca na tych stanowiskach stanowi pracę, o której mowa w art. 7 cyt. Ustawy, uprawniającą do otrzymania książeczki badań profilaktycznych.

Zwrócić uwagę należy, że przepis art. 7 cyt. ustawy wskazuje wprost, że książeczkę badań profilaktycznych wprowadza się dla osoby, która była lub jest zatrudniona w warunkach narażenia zawodowego w zakładach stosujących azbest w procesach technologicznych.

(...) Sp. z o.o. oraz jego poprzednik prawny PP Zakład Pracy (...) w L. bez wątplenia i bezspornie były zakładami pracy, w których stosowano azbest w procesach technologicznych, a w ocenie sądu powódka pracując w tych zakładach była zatrudniona w warunkach narażenia zawodowego. Narażenie zawodowe jest bowiem podleganiem oddziaływaniu czynników szkodliwych związanych z wykonywaniem pracy.

W aktach osobowych powódki brak co prawda karty narażenia zawodowego powódki, jednak w tym zakresie Sąd poczynił własne ustalenia, z których wynikało, że na terenie zakładu pracy powódki unosił się pył azbestowy. Azbest był suszony poprzez rozkładanie na podłożu na terenie zakładu pracy, a następnie przechowywany w lnianych workach, nie stanowiących wystarczającej izolacji dla pyłu azbestowego.

Ponadto powódka wykonywała prace bezpośrednio przy azbecie – prała zapyloną odzież roboczą oraz obsługiwała prasy, których elementy były wykonane z azbestu i przy pomocy których wykrawano uszczelki płyt azbestowych.

Tym samym powódka była zatrudniona w warunkach narażenia zawodowego i to ustalenie było wystarczające do uznania jej roszczenia za uzasadnione.

Zwrócić uwagę należy, że przepis art. 7 cyt. ustawy stanowi: celem objęcia szczególną opieką zdrowotną pracowników i byłych pracowników zatrudnionych przy produkcji wyrobów zawierających azbest wprowadza się książeczkę badań profilaktycznych dla osoby, która była lub jest zatrudniona w warunkach narażenia zawodowego w zakładach stosujących azbest w procesach technologicznych.

Tym samym posługuje się dwoma pojęciami: „pracowników zatrudnionych przy produkcji wyrobów zawierających azbest” i „osób, które były lub są była zatrudnione w warunkach narażenia zawodowego”, jednak ta pewnego rodzaju niespójność prawodawcy nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Prawo do otrzymania książeczki badań profilaktycznych przyznano bowiem wprost osobom zatrudnionym w warunkach narażenia zawodowego, odrywając to uprawnienie od zatrudnienia „przy produkcji wyrobów zawierających azbest”.

Na marginesie rozważań stwierdzić wypada, że powódka pracowała, co ustalono, przy produkcji wyrobów zawierających azbest – uszcelek wykrawanych z płyt azbestowych. Nie zmienia tego ustalenia okoliczność, że w angażach wskazywano, że stanowisko jej pracy jest ujęte w wykazie A załącznika do zarządzenia Nr 7 MINISTRA PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO I LEKKIEGO z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego, albowiem zatrudniona była przy przetwórstwie wyrobów gumowych.

Ponadto wykładni przepisu art. 7 ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest dokonywać należy w kontekście przepisu art. 7a. Książeczka badań profilaktycznych jest bowiem podstawą zgłaszania roszczenia o realizację uprawnień z art. 7a. Przepis art. 7 a w związku z zał. Nr 4 wprost wskazuje zakłady pracy, których pracownicy mają szczególnie uprawnienia. W załączniku tym został wprost wymieniany (...) Zakład Pracy (...) w L..

Podkreślić należy również, że owo uprawnienie do wydania książeczki badań profilaktycznych jest niezależne od ustalenia wykonywania pracy w warunkach szczególnych i odmienne od uprawnień do np. wcześniejszej emerytury. Ustawa wprost formułuje przesłanki uprawniające do otrzymania tejże książeczki i tylko te przesłanki były przez Sąd badane.

Nie był trafiony zarzut przedawnienia roszczenia, podnoszony przez stronę pozwaną. Zwrócić uwagę należy, że przedawniają się wyłącznie roszczenia majątkowe, a do takich żądanie powódki nie należało.

Nie zasługiwało również na uwzględnienie żądanie odrzucenia pozwu. Odrzucenie pozwu może mieć miejsce jedynie w szczególnych przypadkach, opisanych w przepisie art. 199 k.p.c. Okoliczność, że uprawnienia posiadaczy książeczek badań profilaktycznych są realizowane ze środków Skarbu Państwa nie uzasadniała odrzucenia pozwu. Legitymacja bierna strony pozwanej wynika z art. 7 cyt. ustawy, który wskazuje, że książeczkę wystawia i przekazuje pracodawca, a w przypadku likwidacji lub upadłości pracodawcy – wojewódzki ośrodek medycyny pracy.

Z powyższych względów orzeczono jak w punkcie II wyroku.

O kosztach sądowych orzeczono na podstawie przepisu art. 100 k.p.c. w związku z art. 113 Ustawy o kosztach sądowych, zgodnie z którym kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Wobec częściowego cofnięcia pozwu przyjąć należy, że żądanie powódki zostało jedynie częściowo uwzględnione, a w zakresie żądania ustalenia pracy w warunkach szczególnych powódka była stroną przegrywającą proces.

Artykuł 100 k.p.c. ma odpowiednie zastosowanie w zakresie, w jakim stanowi o stosunkowym rozdzieleniu, do obciążenia stron nieuiszczonymi kosztami sądowymi stosownie do art. 113.

Strona pozwana przegrała proces w zakresie żądania wydania książeczki badań profilaktycznych i z tych względów uzasadnione było zasądzenie od niej na rzecz Skarbu Państwa opłaty od pozwu, od której uiszczenia powódka była zwolniona.

W zakresie żądania ustalenia pracy w warunkach szczególnych powódka była stroną przegrywającą proces, jednak w ocenie sądu brak było podstaw do obciążenia jej w tym zakresie kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej. Sąd zważył, iż inicjując postępowanie sądowe powódka dochodziła roszczeń z zakresu prawa pracy, które na tle stosunków roszczeniowych posiadają charakter specyficzny (por. orz. SN z dn. 5.12.1967 r. III PRN 78/67 OSNC 1968/11/185, orz. Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu III APz 135/92), pozostając w przekonaniu o zasadności swego żądania. Nie można przy tym uznać, w ocenie Sądu, iż powódka, dążąc do wyjaśnienia swoich żywotnych interesów w postępowaniu sądowym, wytoczyła powództwo niezasadnie czy też zbyt pochopnie skoro była przekonana o słuszności swojego powództwa. Pracownik nie tylko bowiem może ale i powinien żądać wyjaśnienia jego żywotnych interesów

także w postępowaniu sądowym choćby jego żądanie okazało się nieuzasadnione (por. postan. SN z dn. 27.04.1971 I
Pz 17/71, OSNC 1971\12\22 wyrok SN z dn. 14.06.2005 r. V CK 719/04, Lex nr 152455).

W związku z powyższym orzeczono jak w sentencji.